

Asia: VN/2539/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi hyvän työterveyshuoltokäytännön toteuttamisen periaatteista sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Akava kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi hyvän työterveyshuoltokäytännön toteuttamisen periaatteista. Pidämme asetuksen uudistamista lähtökohtaisesti perusteltuna ja kannatettavana. Työelämä on muuttunut merkittävästi voimassa olevan asetuksen säätämisen jälkeen, ja on tärkeää, että sääntely vastaa paremmin nykyisiä työelämän tarpeita, vahvistaa työterveyshuollon vaikuttavuutta sekä tukee työkyvyn ylläpitämistä ja työurien pidentämistä.

Asetusluonnoksen keskeiset tavoitteet – työterveyshuollon toiminnan selkeyttäminen, vaikuttavuuden vahvistaminen sekä ennaltaehkäisyn korostaminen – ovat oikeansuuntaisia. Myös työterveysyhteistyön, työpaikkaselvitysten sekä toiminnan suunnitelmallisuuden ja seurannan vahvistaminen ovat kannatettavia uudistuksia. Myönteisenä pidämme sitä, että työterveyshuollon toiminnan vaikuttavuutta ja tavoitteellisuutta korostetaan aiempaa vahvemmin sekä sitä, että työterveyshuollon sisältöä täsmennetään vastaamaan paremmin työpaikkojen tarpeita.

Samalla pidämme kuitenkin tärkeänä, että asetuksen täsmentäminen ei johda sääntelyn tulkinnanvaraisuuden lisääntymiseen tai työterveyshuollon keskeisten tehtävien kaventumiseen käytännössä. Sääntelyn tulee ohjata yhdenmukaiseen ja riittävän vaikuttavaan toimintaan kaikilla työpaikoilla.

Keskeinen huoli kohdistuu asetusehdotuksen pykälään 7, joka koskee terveystarkastuksia. Pykälän tavoitteena on selkeyttää terveystarkastusten jäsentelyä, mutta esitetyssä muodossa siihen sisältyy riski, että se käytännössä johtaa päinvastaiseen lopputulokseen. Pykälän sanamuoto ei yksiselitteisesti määritä, mitkä terveystarkastukset ovat työnantajaa velvoittavia ja mitkä työterveysyhteistyössä sovittavia. Tämä jättää tilaa tulkinnoille ja voi johtaa siihen, että osa työkyvyn kannalta keskeisistä tarkastuksista jää toteutumatta.

Eriyisen ongelmallista on, että työkykyyn liittyvät tarkastukset näyttäytyvät pykälässä pitkälti erikseen sovittavina. Työkyvyn ylläpitäminen ja tukeminen on kuitenkin työterveyshuollon keskeinen

tehtävä, eikä sen tulisi käytännössä jäädä työnantajakohtaisen harkinnan varaan. Riski on, että tulkinnanvarainen sääntely voi heikentää varhaista tunnistamista ja viivästyttää työkyvyn tuen toimia, mikä puolestaan lisää työkyvyttömyyden pitkittymisen riskiä.

Lisäksi pykälän suhde työterveyshuoltolakiin jää epäselväksi. Työterveyshuoltolain mukaan työnantajalla on velvollisuus huolehtia työntekijöiden työkyvyn seurannasta ja tukemisesta. Asetuksella ei voida kaventaa laissa säädettyjä velvoitteita tai muuttaa niitä tosiasiallisesti vapaaehtoisiksi. On huolehdittava, ettei ehdotettu sääntely johda käytännössä tällaiseen tulkintaan.

Asetuksen 7 pykälässä viitataan erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttaviin töihin liittyviin terveystarkastuksiin, joista säädetään jo erillisessä valtioneuvoston asetuksessa. On arvioita, ettei tämä lisää riskiä epäyhtenäisistä tulkinnoista.

Pidämme myös tärkeänä, että terveystarkastuksia koskeva sääntely perustuu riittävän kattavaan tietoon työpaikan riskeistä. Ehdotetun pykälän muotoilu jättää osin epäselväksi, miten työpaikkaselvityksessä tunnistetut riskit, työntekijän yksilölliset ominaisuudet ja muut keskeiset tekijät kytkeytyvät toisiinsa terveystarkastusten toteuttamisessa. Tämä voi heikentää sääntelyn käytännön sovellettavuutta.

Yhteenvedona toteamme, että asetusluonnos on kokonaisuutena kannatettava ja sisältää useita työterveyshuollon vaikuttavuutta vahvistavia uudistuksia. Jatkovalmistelussa on kuitenkin erityisen tärkeää selkeyttää 7 §:n sääntelyä siten, että työkyvyn kannalta keskeiset terveystarkastukset toteutuvat yhdenmukaisesti eikä niiden toteutuminen jää tulkinnanvaraiseksi tai käytännössä vapaaehtoiseksi. Lisäksi tulee varmistaa, ettei sääntelyyn synny päällekkäisyyksiä muiden asetusten kanssa ja että kokonaisuus on selkeä ja johdonmukainen työterveyshuoltolain kanssa.

Savinko Lotta
Akava ry